

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülderen VARDİ
Van Milletvekili

Türkiye'de çocuk yoksulluğu, eğitimde fırsat eşitsizliği ve sosyal destek mekanizmalarındaki yetersizlikler, çocukların eğitim hakkından tam anlamıyla yararlanmasını zorlaştırmakta ve çocuk emeğinin çalışma yaşamında kullanılmasına ilişkin sorunları derinleştirmektedir. Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) kapsamında işletmelerde gönderilen çocukların çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği, eğitim hakları ve yaşam haklarının korunması, kamusal sorumluluk bakımından ciddi biçimde ele alınması gereken konular arasındadır.

FİSA Çocuk Hakları Merkezi'nin yayımladığı Türkiye'de Çocuğun Yaşam Hakkı İhlalleri bilgi notuna göre, 2026 yılının ilk beş ayında en az 303 çocuk önlenebilir nedenlerle yaşamını yitirmiştir. Merkezin 2026 haziran-ağustos döneminde yani yaz aylarını kapsayan raporunda ise en az 239 çocuğun önlenebilir nedenlerle yaşamını kaybettiği, bunlardan 44'ünün iş cinayetlerinde hayatını kaybettiği belirtilmiştir. Yaz aylarını kapsayan raporda, iş cinayetlerinde yaşamını yitiren çocuklardan 36'sının çalışırken, çocuklardan 3'ünün meslek lisesi, 2'sinin ise mesleki eğitim merkezi (MESEM) kapsamında işyerinde bulunduğu sırada yaşamını yitirdiği ve 5 çocuğun ise mevsimlik tarım işçisi olarak çalışırken yaşamını yitirmiştir. Ayrıca yaşamını yitiren çocuklardan en az dördünün mülteci olduğu belirtilmiştir.

Antalya Gazipaşa'da 15 yaşındaki Kadir Sevilgen'in iş cinayetinde yaşamını yitirmesi ve bu yıl iş cinayetlerinde yaşamının yitiren işçileştirilmiş çocuk sayısının 67'ye ulaşması alınan ve önlemlerin ve uygulanan politikaların yetersizliğini göstermektedir. Çocukların çalışma yaşamında hayatını kaybetmesi, yalnızca iş güvenliği tedbirleriyle sınırlı bir mesele değildir. Çocuk yoksulluğu, eğitime erişimde yaşanan eşitsizlikler, ailelerin geçim koşulları ve çocukların ucuz işgücü olarak kullanılmasına yol açan uygulamalar birlikte değerlendirilmelidir.

Çocuğun üstün yararı, yaşam hakkı ve eğitim hakkı esas alınarak yürütülmesi gereken mesleki eğitim uygulamalarının, çocukların işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayan ucuz ve

güvencesiz işgücü hâline gelmesinin önüne geçilmelidir. İşletmelerdeki eğitim süreçlerinin niteliği, okulların izleme ve denetim sorumlulukları, çocukların tehlikeli işlerden korunması ve meydana gelen iş kazalarında sorumluların hesap verebilirliği bu açıdan önem taşımaktadır.

Van'da başta olmak üzere tüm illerde MESEM kapsamında eğitim gören çocukların sayısının, hangi sektörlerde ve hangi koşullarda bulunduğu, iş kazaları ve yaşam hakkı ihlalleri bakımından karşı karşıya kaldıkları risklerin ortaya konulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2020-2026 yılları arasında Türkiye genelinde Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) kapsamında eğitim gören öğrenci sayısı yıllara göre kaçtır? Bu öğrencilerin yaş, cinsiyet, meslek alanı ve ilçe bazındaki dağılımı nasıldır?
2. 2020-2026 yılları arasında MESEM kapsamında eğitim gören öğrencilerden iş kazası geçiren, yaralanan öğrenci sayısı kaçtır? İş cinayetinde yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Bu vakaların illere, yaş gruplarına ve sektörlerle göre dağılımı nasıldır?
3. FİSA Çocuk Hakları Merkezi tarafından, iş cinayetlerinde yaşamını yitiren çocuklara ilişkin açıklanan veriler Bakanlığınız tarafından takip edilmekte midir? Bu vakalardan MESEM kapsamında eğitim gören öğrencileri ilgilendirenler hakkında Bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya değerlendirme yapılmış mıdır?
4. MESEM kapsamında işletmelerde eğitim gören çocukların iş sağlığı ve güvenliği koşullarının izlenmesinden sorumlu okul yöneticileri ve koordinatör öğretmenlerin görev ve yükümlülükleri nelerdir? Bu sorumlulukların yerine getirilip getirilmediği hangi mekanizmalarla denetlenmektedir?
5. Son beş yılda Türkiye genelinde ve Van'da MESEM öğrencilerinin eğitim gördüğü işletmelere yönelik kaç denetim veya inceleme gerçekleştirilmiştir? Bu incelemelerde tespit edilen ihlaller nelerdir ve hangi idari işlemler uygulanmıştır?
6. MESEM kapsamında eğitim gören çocukların tehlikeli işlerde çalıştırılmasını önlemek amacıyla Bakanlığınız tarafından hangi tedbirler alınmaktadır? Çocukların yaşlarına, gelişimlerine ve eğitim haklarına uygun olmayan işlerde görevlendirilmesini engelleyen bir izleme mekanizması bulunmakta mıdır?
7. İş kazası veya iş cinayeti meydana gelen işletmelerde MESEM kapsamındaki eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesine ilişkin hangi ölçütler uygulanmaktadır? Çocukların güvenliğini tehlikeye atan ihlaller tespit edildiğinde işletmelerin eğitim süreçlerinden çıkarılmasına yönelik hangi işlemler yapılmaktadır?

8. İş cinayetleri ve işçileştirilen çocuklara ilişkin verilerin iller, sektörler ve yaş grupları bazında düzenli biçimde kamuoyuyla paylaşılması ve bu alandaki denetim sonuçlarının şeffaflaştırılması için yürütülen bir çalışma mıdır?
9. Van'da MESEM kapsamında eğitim gören öğrencilerin iş kazaları, çalışma koşulları, eğitim hakkı ihlalleri veya güvenlik sorunlarına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şikâyet ve başvuruların sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaç hakkında inceleme başlatılmış ve sonuçlandırılmıştır?
10. Van'da çocukların yoksulluk nedeniyle eğitimden kopmasını önlemek amacıyla Bakanlığınız ve beraber diğer kamu kurumlarının iş birliği ile kaç öğrenciye, ailesine sosyal destek sağlanmıştır?
11. İşçileştirilen çocukların önlenmesi, MESEM kapsamındaki çocukların güvenliğinin sağlanması ve iş cinayetlerinin tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla eğitim politikalarında veya ilgili mevzuatta yeni düzenlemeler yapılması planlanmakta mıdır?